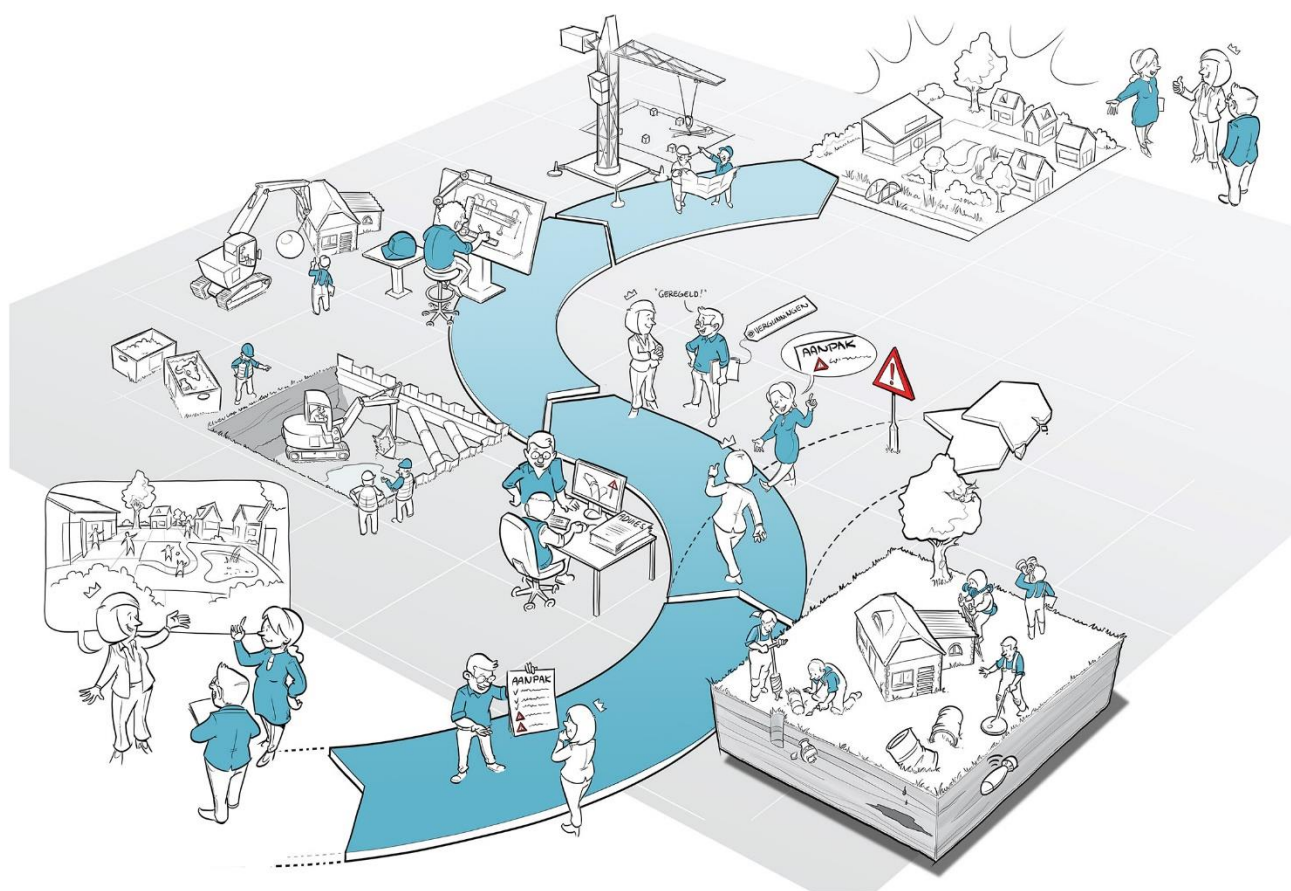

Nader onderzoek Wet natuurbescherming
Marco Pololaan 111–117, Utrecht

Rapport

Nader onderzoek vleermuis en gierzwaluw Wet natuurbescherming

Locatie	:	Marco Pololaan 111–117, Utrecht
Kenmerk	:	A1097-03/SKA/no1
Datum	:	06 oktober 2022
Auteur	:	Dhr. S.W. Kamer
Vrijgave	:	Ir. J. van Kolck
Email	:	skamer@IDDS.nl
Telefoon	:	06 8238 7263

Opdrachtgever	:	Cortese Development Dhr. M. van Duijn
---------------	---	--

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Cortese Development is in 2022 een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Marco Pololaan 111-117 te Utrecht. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar Hoofdstuk 4 Effectbeoordeling en Hoofdstuk 5 Conclusie.

De opdrachtgever is voornemens de huidige bebouwing aan de Marco Pololaan 111 – 115 te Utrecht te slopen en te vervangen voor nieuwbouw. Na de sloop van de bestaande opstallen, zal op de percelen een gezondheidscentrum met een ondergrondse parkeergarage en zo'n 200 appartementen gerealiseerd worden.

In het plangebied is één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis geconstateerd. Beide verblijfplaatsen bevinden zich in de westelijke opstal (het kerkgebouw). Een ontheffing van de Wet natuurbescherming met betrekking tot de gewone dwergvleermuis is noodzakelijk om de werkzaamheden aan dit pand uit te kunnen voeren.

Het westelijke pand bevindt zich buiten de versturende invloedssfeer van de werkzaamheden die worden uitgevoerd aan het oostelijke pand (het medisch centrum). Zodoende kunnen de werkzaamheden aan het medisch centrum aanvangen zonder ontheffing.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel van het onderzoek	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	Opzet van het onderzoek	6
2.1	Onderzoeksgebied	6
2.2	Planvoornemen	6
2.3	Resultaten quickscan Wet natuurbescherming	7
2.4	Onderzoeksmethodiek vleermuizen	8
3.	Resultaten	11
3.1	Bezoek 1: zomer- en kraamverblijven	11
3.2	Bezoek 2: zomer- en kraamverblijven	11
3.3	Bezoek 3: zomer- en kraamverblijven	11
3.4	Bezoek 4: paarverblijven	12
3.5	Bezoek 5: paarverblijven	13
4.	Effectbeoordeling	14
4.1	Vleermuizen	14
5.	Conclusie	15
5.1	Vleermuizen	15
6.	Literatuur en bronvermelding	16
	Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	17

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

IDDS heeft in opdracht van Cortese Development nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd op de Marco Pololaan 111-117. Het planvoornemen betreft de sloop van de bestaande opstallen en het realiseren van een nieuw gezondheidscentrum met daarbij 200 appartementen en een ondergrondse parkeergarage. Dit nader onderzoek volgde op de door IDDS uitgevoerde quickscan (op 29 juli 2021, met kenmerk: A1097-03/SKA/rap2), waarin de aanwezigheid van vleermuizen niet kon worden uitgesloten. In Paragraaf 2.3 worden de resultaten van de quickscan verder besproken.

Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. In dit kader is een onderzoek opgestart om te bepalen of sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- In het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- De ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- Maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten; en
- Ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd is.

1.3 Leeswijzer

In Hoofdstuk 1 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in Hoofdstuk 2 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in Hoofdstuk 3 uiteengezet. In Hoofdstuk 4 is de effectbepaling weergegeven, waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 5 geeft de conclusie weer. Tot slot wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd. In Bijlage I worden suggesties gegeven voor natuurvriendelijk bouwen.

2. Opzet van het onderzoek

2.1 Onderzoeksgebied

In onderstaand figuur is een luchtfoto te zien van de ligging van het plangebied. Hierop is te zien dat het plangebied in een stedelijke omgeving ligt en omgeven wordt door gebouwen en straten. De directe omgeving is sterk verstedend, op enkele speel- en sportpleintjes en sloten na. In de omgeving van het plangebied zijn enkele bomenrijen te vinden.

Figuur 1: Overzichtsfoto van de ligging van het plangebied ten opzichte van de directe omgeving.

Het plangebied bestaat uit enkele percelen met daarop een parkeerterrein, kerk en buurt- en gezondheidscentrum. Geen van de gebouwen beschikt over meer dan één bouwlaag, boven de poort bevindt zich echter wel een verhoging. Op het parkeerterrein staan een aantal bomen. Verder zijn rondom het gezondheidscentrum en langs de randen van het plangebied wat kleine groenperken en ander verruigd groen aanwezig.

2.2 Planvoornemen

De opdrachtgever is voornemens de huidige bebouwing aan de Marco Pololaan 111 – 117 te Utrecht te slopen en te vervangen voor nieuwbouw. De huidige bebouwing bestaat uit een kerk, buurtcentrum, parkeerplaats en een gezondheidscentrum. Tevens is op het terrein een parkeerplaats, enkele groenperken en wat verruigd groen aanwezig. Na de sloop van de bestaande opstallen, zal op de percelen een gezondheidscentrum met een ondergrondse parkeergarage en zo'n 200 appartementen gerealiseerd worden.

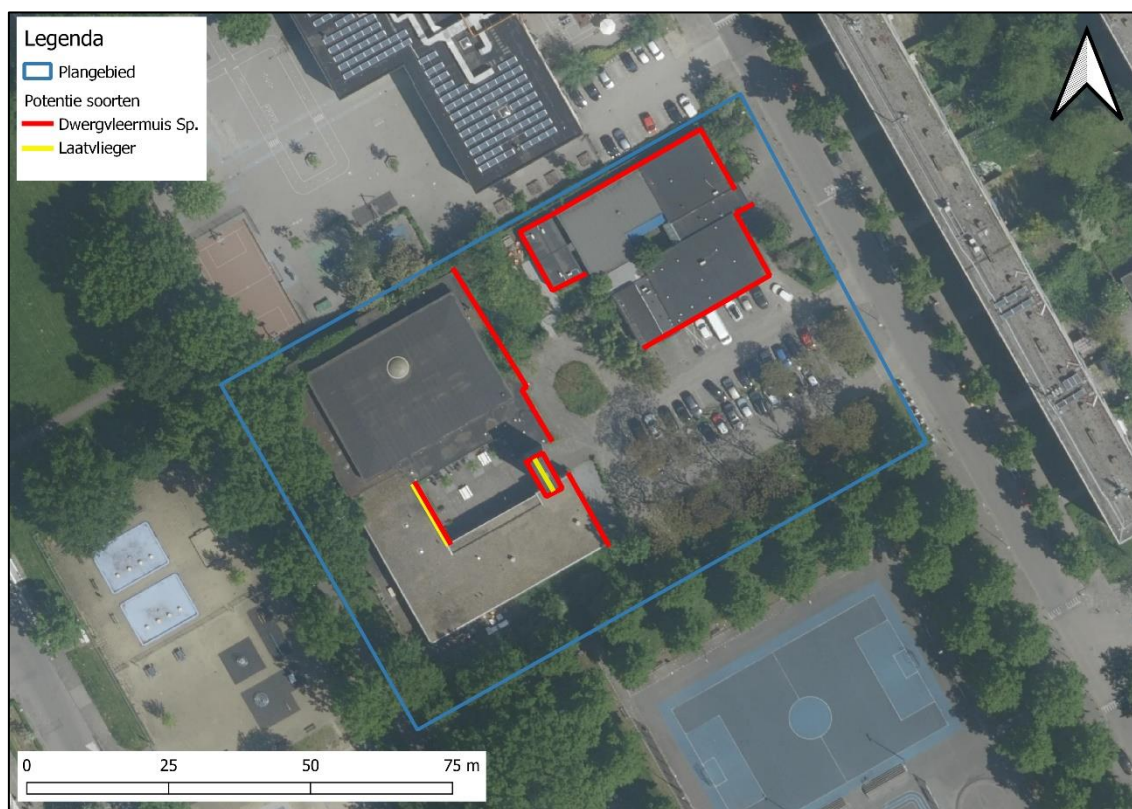
2.3 Resultaten quickscan Wet natuurbescherming

In een eerder stadium is door IDDS een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd. Deze quickscan is bekend onder het kenmerk A1097-03/SKA/rap2 met datum 30-07-2021 (Kamer, S.W., 2021). Uit deze quickscan komt het volgende naar voren:

Vleermuizen: de opstallen in het plangebied zijn geschikt als zomer-, kraam- en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis en laatvlieger. Nader onderzoek naar gebouw bewonende soorten moet uitwijzen of het plangebied een functie vervult voor vleermuizen. De aanwezigheid van een massawinterverblijfplaats is uitgesloten wegens het ontbreken van meer dan twee bouwlagen.

Egel: het plangebied is geschikt als overwinteringshabitat voor de egel, welke in de Gemeente Utrecht bescherming geniet onder de Utrechtse Soortenlijst. De verruigde, rommelige groenperken tussen de panden bieden de egel beschutting en het bladafval biedt een isolerende bodem om tijdens de koude wintermaanden in weg te kruipen. Wanneer dit verruigde groenperk verdwijnt verliest het plangebied deze functie. Door het terugbrengen van een groen, verwilderd en verruigd plantsoentje in de nieuwe situatie, op zo'n wijze dat dit voor de egel goed bereikbaar is, zal deze functie gehandhaafd blijven en zal conform de Utrechtse Soortenlijst gewerkt worden.

Vogels zonder jaarrond beschermd nest: binnen het plangebied kunnen vogels zonder jaarrond beschermd nest broeden. Algemene vogelsoorten die broeden zijn gedurende deze tijd (globaal van 15 februari – 15 augustus) beschermd. Het advies luidt om de werkzaamheden buiten dit broedseizoen te laten plaatsvinden. Indien het niet mogelijk is om de werkzaamheden buiten het broedseizoen plaats te laten vinden, dient een broedvogelinventarisatie gedaan te worden door een deskundig ecooloog.

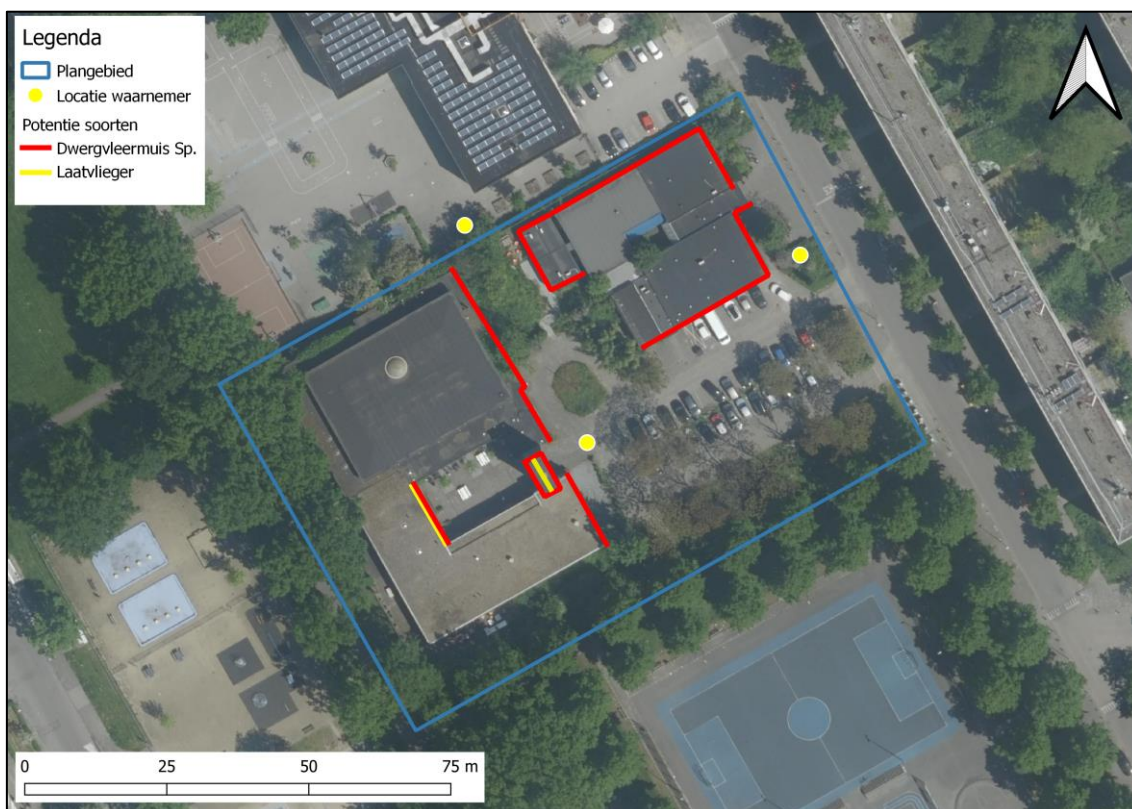
Figuur 2: Potentie beschermde diersoorten binnen het plangebied.

2.4 Onderzoeksmethodiek vleermuizen

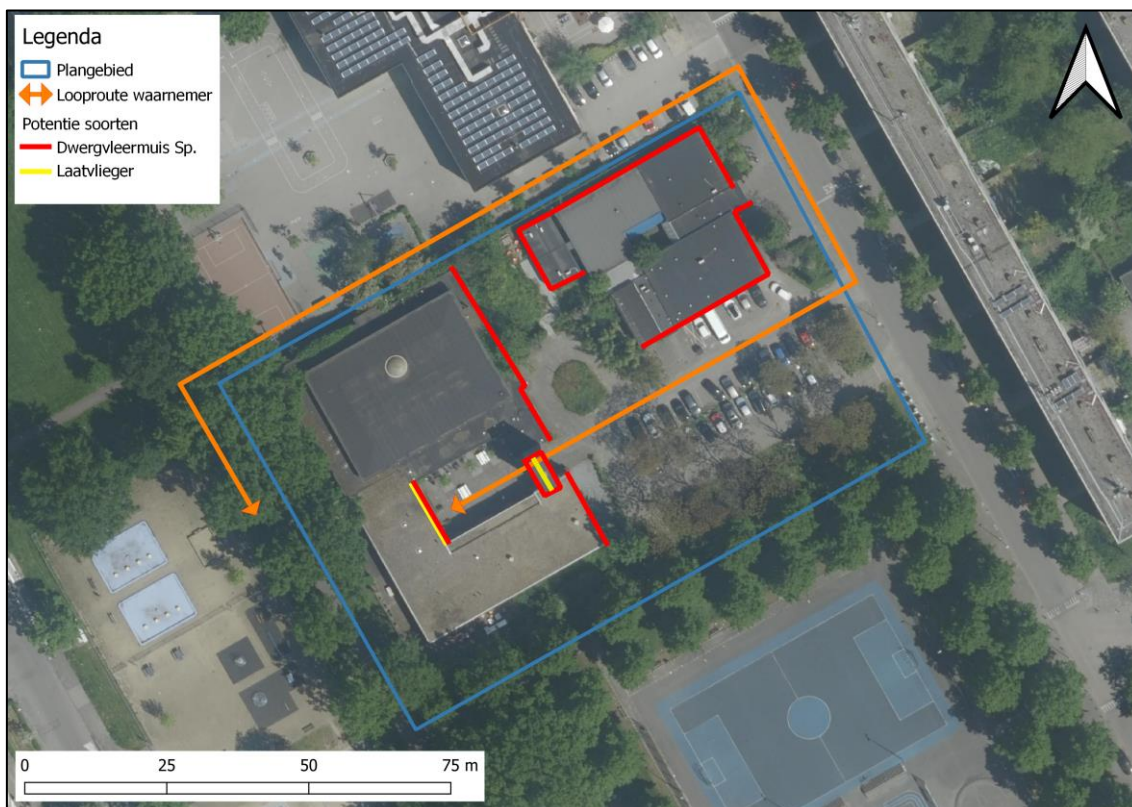
De onderzoeksinspanning voor dit nader onderzoek is bepaald aan de hand van de door IDDS uitgevoerde quickscan (op 29 juli 2021, met kenmerk: A1097-03/SKA/rap2), waarin de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied niet kon worden uitgesloten.

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde vleermuissoorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2021).

Het vleermuisprotocol stelt dat in het donker 75% van het onderzoeksgebied te overzien moet zijn, anders moet een extra waarnemer(s) worden ingezet totdat hier wel aan voldaan is. Op basis hiervan is de onderzoeksinspanning bepaald. Hierbij zijn strategische locaties (Figuur 3) en is een looproute (Figuur 4) bepaald om zodoende voldoende zicht over het onderzoeksgebied te krijgen.

Figuur 3: Strategisch gekozen locaties tijdens voorjaarsonderzoek.

Figuur 4: Looproute tijdens najaarsonderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd met batdetectors van het type Pettersson D240x met opnameapparatuur. Met deze apparatuur is het mogelijk de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond verlaten vleermuizen hun verblijfplaats en tijdens de vroege ochtend komen vleermuizen terug. Op deze manier kunnen verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld.

De onderzochte vleermuissoorten en bijbehorende functies zijn weergegeven in Tabel 1. Er zijn (vrijwel) geen kraamverblijven van de ruige dwergvleermuis bekend in Nederland, de vrouwtjes van deze soort trekken naar Oost-Europa voor de kraamperiode. Desalniettemin is deze functie voor de volledigheid wel meegenomen in dit onderzoek.

Tabel 1: Overzicht van de onderzochte functies (groen) per vleermuissoort.

Soort / functie	Zomer-verblijf	Paar-verblijf	Kraam-verblijf	Massa-winter-verblijf	Essentiële vliegroute	Essentieel foerageergebied
Gewone dwergvleermuis						
Ruige dwergvleermuis						
Kleine dwergvleermuis						
Laatvlieger						

In de quickscan is de laatvlieger niet uitgesloten, daarom zijn in het voorjaar (onderzoek naar zomer- en kraamverblijven) drie veldbezoeken uitgevoerd. In het najaar (onderzoek naar paarverblijven) zijn twee veldbezoeken gebracht aan het plangebied. Een overzicht van de veldbezoeken is weergegeven in Tabel 2. Het onderzoek is uitgevoerd door deskundig

ecologen D. van der Meer, B. Maste, J. den Houdijker, K.S. Mirck en S.W. Kamer.

Tabel 2: Veldbezoeken vleermuizen, weersomstandigheden en bijzonderheden (Bron: Buienradar).

Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang/ opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	01-06-2022	21:50 tot 23:50	21:50	Droog, 12°, W3, licht bewolkt	3
2	06-07-2022	22:00 tot 00:05	22:01	Droog, 18°, W1, bewolkt	3
3	08-07-2022	03:29 tot 05:30	05:29	Droog, 11°, W1, helder	3
4	30-08-2022	22:30 tot 00:30	20:32	Droog, 16°, NO3, licht bewolkt	1
5	22-09-2022	20:45 tot 22:45	19:34	Droog, 10°, Z1, half bewolkt	1

3. Resultaten

In dit hoofdstuk zullen de zicht- en audio waarnemingen van de uitgevoerde bezoeken uiteengezet worden. Op deze manier kan een compleet beeld geschetst worden van de situatie ter plaatse.

3.1 Bezoek 1: zomer- en kraamverblijven

Op 1 juni 2022 heeft het eerste bezoek plaatsgevonden. Dit was tevens het eerste bezoek dat zich richtte op het vaststellen van zomer- en kraamverblijfplaatsen. Tijdens dit bezoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied aangetroffen. De eerste waarnemingen vonden zo'n 30 minuten na zonsondergang plaats. Activiteit was gedurende de hele avond vrij matig met slechts sporadisch overvliegende of foeragerende individuen van de gewone dwergvleermuis. Overvliegende dieren kwamen veelal uit oostelijke richting en vlogen naar het westen.

3.2 Bezoek 2: zomer- en kraamverblijven

Op 6 juli 2022 heeft het tweede bezoek plaatsgevonden. Tijdens dit bezoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied aangetroffen. Een kwartier na zonsondergang is de eerste waarneming gedaan. Dit betrof een overvliegende gewone dwergvleermuis komende uit noordoostelijke richting. Gedurende het bezoek werden sporadisch gewone dwergvleermuizen overvliegend boven het plangebied waargenomen. Enkele individuen foerageerden kort boven de vegetatie in het plangebied en boven de bomen aan de westelijke zijde.

3.3 Bezoek 3: zomer- en kraamverblijven

Op 8 juli 2022 heeft het derde bezoek plaatsgevonden. Tijdens dit ochtendbezoek is weinig vleermuis activiteit waargenomen. Zo nu en dan vloog een gewone dwergvleermuis voorbij. Rond kwart voor vijf kwam één gewone dwergvleermuis twee keer het plangebied aandoen, om de derde keer een verblijfplaats in te vliegen. Tijdens dit bezoek is daarmee één verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vastgesteld binnen het plangebied. Vanaf ongeveer vijf uur is geen vleermuis activiteit meer waargenomen in het plangebied. Figuur 5 toont de plaats waar de invliegende vleermuis is waargenomen, Figuur 6 toont de locatie van de verblijfplaats ten opzichte van het plangebied.

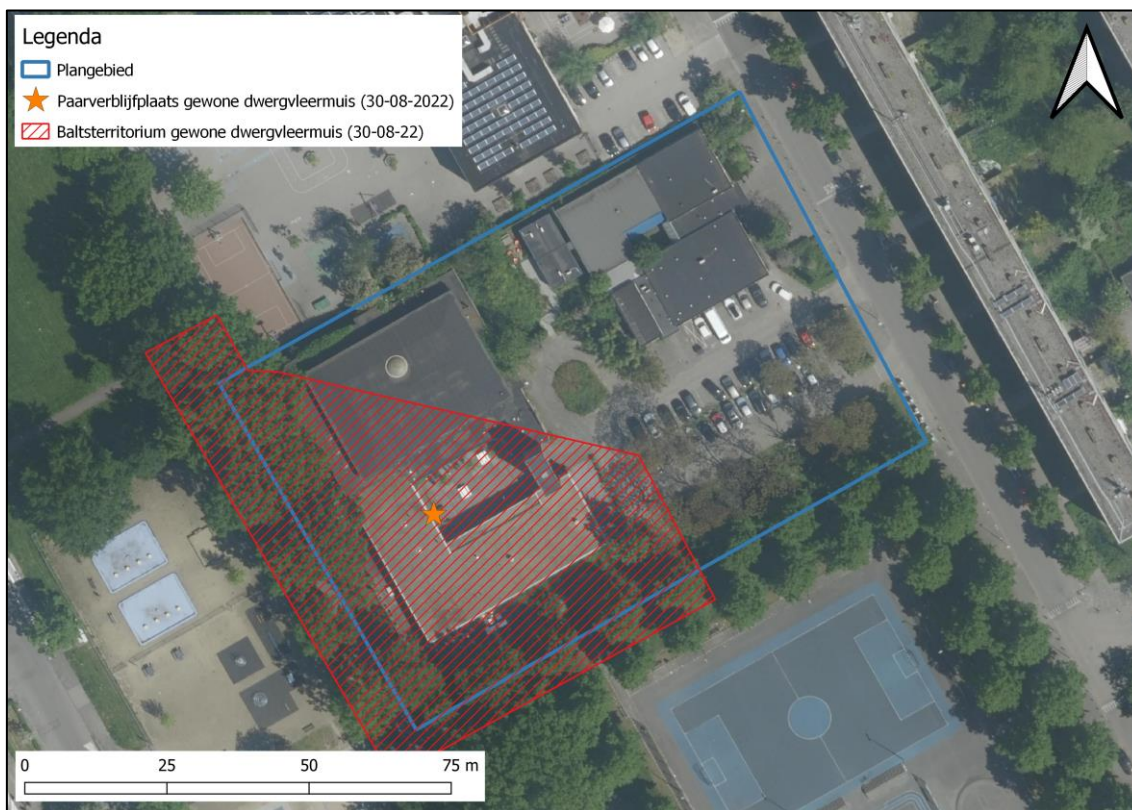
Figuur 5: Locatie van de verblijfplaats van één gewone dwergvleermuis (groene stip).

Figuur 6: De locatie van de aangetroffen zomerverblijfplaats ten opzichte van het plangebied.

3.4 Bezoek 4: paarverblijven

Op 30 augustus 2022 heeft het vierde bezoek plaatsgevonden. Dit was het eerste bezoek dat zich richtte op het in kaart brengen van paarverblijfplaatsen. Gedurende het hele bezoek heeft één gewone dwergvleermuis gebaltst in het plangebied. De balts was het luidst te horen aan de west, zuid en zuidoostzijde van het kerkgebouw (Figuur 7). Hierdoor is bepaald dat het centrum van het baltsterritorium en het paarverblijfplaats zich in de open stootvoegen van het kerkgebouw moet bevinden. Buiten dit individu zijn geen baltsende vleermuizen in het plangebied waargenomen.

Figuur 7: De locatie van het aangetroffen paarverblijfplaats ten opzichte van het plangebied.

3.5 Bezoek 5: paarverblijven

Op 22 september 2022 heeft het vijfde bezoek plaatsgevonden. Dit was een zeer rustige avond. In het plangebied is één baltende gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze baltste op dezelfde locatie als in het vierde bezoek. Doordat het centrum van het territorium zich op dezelfde plaats bevindt, is bepaald dat het om dezelfde verblijfplaats gaat. Tijdens dit bezoek zijn geen nieuwe paarverblijfplaatsen binnen het plangebied waargenomen. Andere soorten of individuen dan de baltende gewone dwergvleermuis zijn niet aangetroffen.

4. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

4.1 Vleermuizen

Naar aanleiding van de quickscan blijkt dat binnen het plangebied alleen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Uitgesproken lijnvormige landschapselementen of grote oppervlakten vegetatie zijn binnen het plangebied afwezig. Daarom zijn de beschermde functies essentiële vliegroute en essentieel foerageergebied bij de effectbeoordeling buiten beschouwing gelaten.

Verblijfplaatsen

In artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb is opgenomen dat het verboden is voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van o.a. vleermuizen te beschadigen of te vernielen. Tevens is het verboden dieren opzettelijk te verstoren. Binnen het plangebied zijn twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het gaat om één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats. Zodoende kan niet worden uitgesloten dat als gevolg van de geplande werkzaamheden verblijfplaatsen fysiek worden aangetast en individuen opzettelijk worden verstoord. Het planvoornemen leidt tot een overtreding van de Wnb. Het is voor vleermuisverblijven noodzakelijk om een ontheffing van de Wnb aan te vragen alvorens de werkzaamheden mogen starten.

Het kerkgebouw (westelijke opstal) ligt op voldoende afstand van het medisch centrum (oostelijke opstal) om niet beïnvloed te worden door trillingen die vrijkomen bij de werkzaamheden aan dit gebouw. Omdat beide verblijfplaatsen zich in de westelijke opstal (het kerkgebouw) bevinden en de oostelijke opstal (het medisch centrum) zich buiten de verstorende invloedssfeer van de werkzaamheden bevindt, kunnen de werkzaamheden aan de oostelijke opstal aanvangen zonder ontheffing. Daarbij is het wel van belang om felle (bouw)verlichting tussen zonsondergang en -opkomst te doven en niet met lichtbundels op het kerkgebouw te schijnen.

5. Conclusie

In dit hoofdstuk zijn nogmaals kort de conclusies weergegeven naar aanleiding van de resultaten van het uitgevoerde nader onderzoek.

5.1 Vleermuizen

In het plangebied is één zomerverblijfplaats en één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis geconstateerd. Beide verblijfplaatsen bevinden zich in de westelijke opstal (het kerkgebouw). Een ontheffing van de Wnb met betrekking tot de gewone dwergvleermuis is noodzakelijk om de werkzaamheden aan dit pand uit te kunnen voeren. Het westelijke pand bevindt zich buiten de versturende invloedssfeer van de uit te voeren werkzaamheden aan het oostelijke pand (het medisch centrum). Zodoende kunnen de werkzaamheden aan het medisch centrum aanvangen zonder ontheffing, mits rekening gehouden wordt met verstoring door licht. Een overzicht van de vleermuis bevindingen is weergegeven in onderstaande tabel. Figuur 8 toont de locaties van de aangetroffen vleermuisverblijfplaatsen.

Tabel 3: Overzicht van de functies van het plangebied voor vleermuizen.

Soort / functie	Zomer-verblijf	Paar-verblijf	Kraam-verblijf	Massa-winter-verblijf	Essentiële vliegroute	Essentieel foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	Ja	Ja	Nee	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Ruige dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Kleine dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	N.v.t	N.v.t	N.v.t
Laatvlieger	Nee	Nee	Nee	N.v.t	N.v.t	N.v.t

Figuur 8: De locaties van aangetroffen verblijfplaatsen tijdens het nader vleermuisonderzoek.

6. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Netwerk Groene Bureaus en Zoogdierverseniging, 2020. Vleermuisprotocol 2021. Zeisterweg 14, Odijk

Kamer, S.W., 2021. Quicksan Wet natuurbescherming Marco Pololaan 111-117, Utrecht. IDDS, Noordwijk.

Internetbronnen

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdierverseniging.nl

www.sovon.nl

www.vogelbescherming.nl

www.bij12.nl

www.waarneming.nl

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Nieuwbouw

Spouwmuuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het inmetzellen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetselsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetselstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Renovatie

Als een bestaande spouwmuur wordt geïsoleerd blijft er vaak te weinig ruimte over om nog te kunnen functioneren als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Het is dan nog wel mogelijk in metselstenen aan te brengen tussen het binnen- en buitenblad van de spouwmuur.

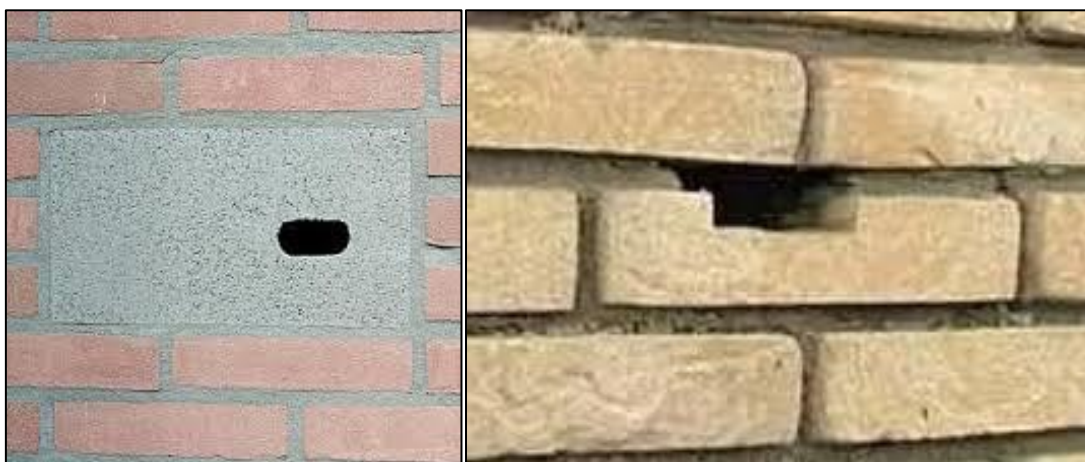

Boeiboorden of gevelbetimmering kan ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd. Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselformen in de gevel en nestpannen op het dak. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur in dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort.

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhôtels

Door insectenhôtels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhôtel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhôtel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl